

WYŻSZA SZKOŁA ROLNICZO-PEDAGOGICZNA W LATACH 1977-1999

Geneza

Przekształcenie Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Siedlcach w Wyższą Szkołę Rolniczo-Pedagogiczną miało miejsce 1 października 1977 r.¹ Rektorem nowej uczelni została doc. dr hab. Danuta Tyrawska-Spychałowa.² Rząd przyjął wówczas program rozwoju rolnictwa, co spowodowało znaczne zwiększenie zapotrzebowania na kadry z wyższym wykształceniem rolniczym. Władze typowo rolniczego województwa siedleckiego wymogły na władzach uczelni zmianę jej profilu. Powstała jedyna wówczas w Polsce szkoła wyższa, która do dziś łączy humanistykę z dziedzinami typowo produkcyjnymi.³

Działalność naukowo-dydaktyczna i organizacyjna Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej oraz praca dziesiątków jej pracowników zarówno naukowych, jak i administracyjnych i technicznych, zasługuje na obszerną monografię. Ze względu na szczupłość miejsca wynikającą z charakteru niniejszej publikacji, poniższy tekst ograniczono do minimum, odsyłając czytelnika do opracowań zamieszczonych w przypisach.

W okresie istnienia Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej kierowali nią kolejno rektorzy: doc. dr hab. Danuta Tyrawska-Spychałowa (1977-1981), prof. dr hab. Mieczysław Forys (1981-1987), prof. dr hab. Jan Trętowski (1987-1990), prof. dr hab. Jerzy Marek Chmielewski (1990-1993), prof. dr hab. Lesław Włodzimierz Szczerba (1993-1999). Ostatnim rektorem Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej był prof. dr hab. Edward Pawłowski (1999). WSRP kierowali również prorektorzy: doc. dr Leopold Grzegorek, prof. dr hab. Janusz Maciejewski, doc. dr hab. Mieczysław Forys, doc. dr hab. Stanisław Kalembasa, prof. dr hab. Eugeniusz Ćwikliński, prof. dr hab. Romualda Jabłońska-Ceglarek, doc. dr hab. Halina Jastrzębska-Smolaga, doc. dr hab. Antoni Jówko, prof. dr hab. Marian Wójciak, dr Jerzy Chaber, dr Tomasz Skrzyczyński, prof. dr hab. Mieczysław Węgrzyn, dr Andrzej Daniluk, prof. dr hab. Barbara Klocek, prof. dr hab. Feliks Ceglarek, dr Franciszek Gryciuk.

Organizacja WSRP

Na mocy zarządzenia rektora Wyższej Szkoły Pedagogicznej, doc. dr hab. Danuty Tyrawskiej-Spychałowej, z 19 września 1977 r. w strukturach uczelni utworzono trzy wydziały, które w następnych latach stale rozbudowywano. Poniżej zamieszczono pierwszą strukturę WSRP, bez podziału na katedry i zakłady wchodzące w skład poszczególnych instytutów, zaznaczono jedynie pozainstytutowe samodzielne jednostki dydaktyczne istniejące w strukturach wydziałów.

Wydział Rolniczy – dziekan: doc. dr hab. Janusz Skolasiński.

W ramach wydziału utworzono następujące instytuty i samodzielne zakłady prowadzące następujące kierunki: rolnictwo, zootechnika, biologia.

- Instytut Biologii Stosowanej – dyrektor: doc. dr hab. Danuta Tyrawska-Spychałowa
- Instytut Hodowli i Technologii Produkcji Roślinnej (od 1.10.1978 r.) – dyrektor: doc. dr Feliks Ceglarek
- Instytut Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej – (od 1.10.1978 r.) – dyrektor: doc. dr hab. Aleksander Walkiewicz

---

¹ AZ AP, Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 września 1977 roku w sprawie przekształcenia Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Siedlcach w Wyższą Szkołę Rolniczo-Pedagogiczną w Siedlcach. Zob. też: „Dziennik Ustaw”, 1977, nr 29, poz. 127.

² F. Gryciuk, *XX lat Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach*, Siedlce 1989, s. 61.

³ R. Dmowski, *Zarys historii Siedleckiej Uczelni*, [w:] *Od Wyższej Szkoły Nauczycielskiej do Akademii Podlaskiej. 30 lat Siedleckiej Uczelni*, praca zbiorowa pod redakcją Piotra Matusaka, Siedlce 1999, s. 19-20.

- Zakład Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa (od 1978 r.) – doc. dr hab. Jan Fereniec
- Zakład Mechanizacji Rolnictwa – kierownik dr Tadeusz Janiszewski
- Zakład Hodowli Bydła – kierownik doc. dr Janusz Skolasiński

Wydział Chemiczno-Matematyczny – dziekan: doc. dr hab. Mieczysław Forys,

W ramach wydziału utworzono następujące instytuty i samodzielne zakłady prowadzące kierunki: chemia i matematyka.

- Instytut Chemii – dyrektor: doc. dr hab. Alina Suszko-Purzycka
- Zakład Fizyki – kierownik: doc. dr Zbigniew Kobyliński
- Zakład Matematyki, Informatyki i Statystyki Rolnej – kierownik dr B. Andrzejewski

Wydział Pedagogiki i Kultury Wsi – dziekan: doc. dr Mieczysław Oryl.

W ramach wydziału utworzono następujące instytuty i samodzielne zakłady prowadzące kierunki: nauczanie początkowe i pedagogika w zakresie pracy kulturalno-oświatowej.

- Zakład Pedagogiki Rolniczej – kierownik: doc. dr Mieczysław Oryl
- Zakład Kultury Wsi – kierownik: doc. dr Leopold Grzegorek
- Zakład Nauczania Początkowego – kierownik: doc. dr Mieczysław Iwanicki
- Samodzielna Pracownia Religioznawstwa – kierownik: dr Bogusław Gierlach

W chwili przekształcenia uczelni w WSRP istniały w niej następujące jednostki międzywydziałowe:

- Instytut Nauk Społeczno-Politycznych – dyrektor: doc. dr Ludwik Malinowski,
- Studium Wychowania Fizycznego i Sportu – kierownik mgr Ekspedyt Rzadkowolski,
- Studium Wojskowe – kierownik: ppłk Jerzy Nowak,⁴
- Zakład Praktyk Studenckich – kierownik dr Bolesław Rosa,⁵
- Laboratorium Nowych Technik Nauczania – kierownik mgr Stefan Skulimowski,
- Pracownia Plastyczna – kierownik mgr Marian Gardziński,
- Biblioteka Główna – dyrektor mgr Halina Komar.⁶

Zmiany te stały się podstawą do przekształcenia 1 października 1977 r. Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Wyższą Szkołę Rolniczo-Pedagogiczną. Z chwilą utworzenia WSRP zmieniła się zasadniczo struktura siedleckiej uczelni. Rozwiązany został Wydział Humanistyczny i zlikwidowano kierunki studiów filologia polska i filologia rosyjska.⁷

Jak już wspomniano, rektorem nowej uczelni została doc. dr hab. Danuta Tyrawska-Spychałowa, a prorektorami: doc. dr Leopold Grzegorek – prorektor ds. dydaktyki i wychowania oraz prof. dr hab. Janusz Maciejowski – prorektor ds. nauki. Administracją uczelni kierował dyrektor administracyjny mgr Andrzej Tarasiuk.⁸

18 lutego 1978 r. Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, prof. dr hab. Sylwester Kaliski, wydał decyzję o utworzeniu nowych kierunków studiów, rolnictwa i zootechniki, a następnie biologii. Na uczelni pojawili się nowi specjaliści, powstały nowe pracownie i laboratoria. *Dla potrzeb Wydziału Rolniczego utworzono Rolniczy Zakład Doświadczalny, na który złożyły się ziemie Państwowego Gospodarstwa Rolnego w Zawadach i baza Technikum Terenów Zieleni w Mordach. Gospodarstwo rolne obejmowało 550 ha i wymagało gruntownej przebudowy pod względem struktury agrarnej oraz zakupu nowoczesnego sprzętu i maszyn, aby stało się gospodarstwem wzorcowym.*⁹ Po zlikwidowanym Technikum Terenów Zieleni w Mordach przejęto zespół pałacowo-parkowy, który jako obiekt zabytkowy wymagał kapitalnego remontu prowadzonego pod kierunkiem konserwatora zabytków. Było to przez lata znacznym obciążeniem finansowym dla uczelni, która mimo ogromnych nakładów nie była w stanie przywrócić obiektu do stanu z czasów jego świetności. Ze względu na brak środków finansowych wstrzymano budowę w okolicach ul.

---

⁴ J. Kryń, *Dwadzieścia lat Studium Wojskowego*, „Verum”, 1989, nr 15, s. 84-98.

⁵ Szerzej w: E. Pankiewicz, *Praktyki studenckie – integralna część procesu dydaktyczno-wychowawczego w Wyższej Szkole Rolniczo-Pedagogicznej*, „Verum”, 1985, nr 7, s. 43-49.

⁶ Szerzej w: F. Gryciuk, *XX lat...*, s. 59-61 oraz w pracy: *Materiały z konferencji naukowej z okazji XV-lecia uczelni*, praca zbiorowa pod red. R. Jabłońskiej-Ceglarek, Siedlce 1986, ss. 112.

⁷ Szerzej w: J. Cabaj, *Zarys historii Wydziału (1969-1991)*, [w:] *X lat Wydziału Humanistycznego Akademii Podlaskiej w Siedlcach (1991-2001)*, praca zbiorowa pod red. J. Cabaja i P. Matusaka, Siedlce 2001, s. 9-26.

⁸ F. Gryciuk, *XX lat...*, s. 61.

⁹ Cyt. za: L. Szczerba, T. Woszczyński, *XXV lat Siedleckiej Uczelni*. Referat przygotowany na wspólne posiedzenie Senatu Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej i Rady Miasta Siedlce poświęcone 25-leciu Siedleckiej Uczelni, które odbyło się 27 września 1995 r. w Sali Białej Miejskiego Ośrodka Kultury, s. 5; J. Kurowski, *Rolniczy Zakład Doświadczalny WSRP w Mordach*, „Verum”, 1987, nr 12, s. 57-60.

Żytniej miasteczka akademickiego. Według założeń programu inwestycyjnego z 1974 r. miały tam zostać wybudowane gmachy dla Wydziału Humanistycznego, Wydziału Matematycznego, Zakładu Techniki i Biblioteki Głównej, a także budynki: rektoratu, przychodni akademickiej, hali sportowej z krytym basenem, stołówki, trzech domów studenta i pięciu budynków mieszkalnych dla pracowników.¹⁰

Utworzenie nowych kierunków kształcenia spowodowało podjęcie nowej w siedleckich warunkach tematyki badań naukowych oraz zmiany kierunków rozwoju uczelni.¹¹ Ogromne zadanie stanęło przed Biblioteką Główną, która musiała zgromadzić niemal od podstaw księgozbiór naukowy niezbędny do prowadzenia zajęć dydaktycznych i badań naukowych na nowych kierunkach studiów.

Do kolejnych przekształceń w strukturze uczelni doszło w latach 80. Najważniejszym była zmiana systemu kształcenia z czteroletnich studiów magisterskich na pięcioletnie na wszystkich kierunkach. Do ważniejszych zmian należało powołanie w październiku 1980 r. w ramach Wydziału Rolniczego – Zakładu Doświadczalnictwa Rolniczego, którego kierownikiem został dr Sulejman Lebieź, przekształcenie w 1983 r. Zakładu Fizyki istniejącego w strukturze Wydziału Chemiczno-Matematycznego w Zakład Fizyki i Biofizyki – kierownik prof. dr hab. Kazimierz Bogdański, na Wydziale Pedagogiki i Kultury Wsi powołanie w 1982 r. Samodzielnej Pracowni Muzycznej – kierownik mgr Roman Opaliński, przekształcenie z dniem 14.01.1985 r. Zakładu Pedagogiki Rolniczej w Zakład Pedagogiki – kierownik doc. dr Mieczysław Iwanicki oraz powołanie Zakładu Psychologii – kierownik dr Krystyna Królikowska-Waś. Rozbudowywano wówczas jednostki międzywydziałowe np. Zakład Poligrafii, tworzono nowe – m.in. Centrum Obsługi Badań Naukowych i Dydaktyki (od czerwca 1983 r.) – dyrektor mgr Stefan Skulimowski.¹²

W połowie lat 80. XX wieku ustabilizowała się także sytuacja kadrowa uczelni, wzrosła liczba pracowników, którzy pracując w WSRP zdobyli stopień doktora. Nadal poważnym problemem było pozyskanie samodzielnych pracowników naukowo-badawczych, którzy na stałe związałyby się z uczelnią przeprowadzając się do Siedlec. Aby ich zachęcić, w 1985 r. kierownictwo uczelni zawarło porozumienie z Urzędem Wojewódzkim w Siedlcach, na mocy którego wojewoda siedlecki zobowiązał się zapewnić 5 mieszkań rocznie dla profesorów i docentów, którzy podejmą pracę w Siedlcach¹³. W 1989 r. w strukturach uczelni nadal były trzy wydziały, w ramach których prowadzono następujące specjalności:

Wydział Rolniczy:

- rolnictwo (dzienne, zaoczne), zootechnika (dzienna),
- biologia (dzienne, zaoczne, podyplomowe),¹⁴

Wydział Chemiczno-Matematyczny:

- chemia (dzienne, zaoczne, podyplomowe),
- matematyka (dzienne, zaoczne, podyplomowe),¹⁵

Wydział Pedagogiki i Kultury Wsi:

- nauczanie początkowe (dzienne, zaoczne 5-letnie, zaoczne 3-letnie na bazie SN),
- pedagogika ze specjalnością kulturalno-oświatową.

Istniały wówczas następujące jednostki międzywydziałowe: Instytut Nauk Społeczno-Politycznych, Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, Studium Wojskowe, Studium Języków Obcych, Biblioteka Główna, Zakład Upowszechniania Postępu, Centrum Obsługi Badań Naukowych i Dydaktyki – w ramach COBNiD prowadzono studia podyplomowe z zakresu podstaw informatyki.¹⁶

---

¹⁰ U. Głowacka-Maksymiuk, *Siedlce stolicą województwa*, [w:] *Siedlce 1448-2007*, praca zbiorowa pod red. E. Kospath-Pawłowskiego, Siedlce 2007, s. 484.

¹¹ *Program inwestycyjny 1980-1990* opracował mgr Franciszek Wierzejki, zatwierdził doc. dr hab. Danuta Tyrawska-Spychałowa, Siedlce 15 grudnia 1979, bns. [druk wewnętrzny].

¹² Szerzej w: F. Gryciuk, *XX lat...*, s. 62-63.

¹³ U. Głowacka-Maksymiuk, op. cit., s. 485.

¹⁴ Szerzej w następujących publikacjach: *X lat Wydziału Rolniczego 1977-1987*, Siedlce 1987, ss. 258; *XXX lat działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej Wydziału Rolniczego Akademii Podlaskiej (1977-2007)*. *Księga Jubileuszowa*, opracowanie: P. Guliński, B. Gąsiorowska, S. Socha, C. Sempruch, Siedlce 2007, ss. 326.

¹⁵ Szerzej w: *25-lecie Wydziału Chemiczno-Matematycznego*, Siedlce 1995, s. 1-3 [maszynopis powielony]; A. Jówko, *Wydział Chemiczno-Matematyczny*, [w:] *Od Wyższej Szkoły Nauczycielskiej...*, s. 38-43.

¹⁶ Szerzej w: J. Trętowski, *Problemy funkcjonowania i rozwoju Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach*, „Verum”, 1989, nr 15, s. 20-21.

Podczas podejmowania decyzji o reorganizacji uczelni i zmianie jej profilu zapomniano jednak o tym, iż każda zmiana, szczególnie tak drastyczna, wiąże się z olbrzymim nakładem sił i środków finansowych. Brakowało przecież zarówno odpowiednio przygotowanej kadry naukowo-badawczej, jak i powierzchni lokalowej. Brak poczucia stabilności i perspektyw rozwoju spowodował znaczne problemy kadrowe na kierunkach humanistycznych, gdyż pracownicy naukowo-dydaktyczni przenieśli się do innych ośrodków akademickich m.in. Bydgoszczy, Kielc czy Radomia, oferujących lepsze warunki pracy.¹⁷

Walka o utrzymanie uczelni

W 1980 r., podobnie jak i inne zakłady pracy i szkoły wyższe w kraju, siedlecką uczelnię ogarnęły strajki studenckie.¹⁸ W okresie stanu wojennego władze centralne starały się ograniczyć działalność uczelni. Nie ominęły jej również aresztowania członków NSZZ „Solidarność”. 12 grudnia 1981 r. internowano kilka osób, m.in.: spośród pracowników Tadeusza Gańko, Jerzego Kucharuka i Wiesława Ozgę, a spośród studentów m.in. Mirosława Andrzejewskiego.¹⁹ Władze wojskowe domagały się wówczas zwolnienia z pracy 40 członków uczelnianej Solidarności, jednak, jak podaje Z. Kobyliński, dzięki wstawiennictwu ówczesnego rektora WSRP, prof. dr. hab. M. Forysia, zwolniono wówczas jedynie jedną osobę, resztę udało mu się wybronić.²⁰

W 1982 r. nakazano zawieszenie rekrutacji na pedagogikę w zakresie KO. W rok później zawieszono nabór na matematykę oraz nakazano połączenie rolnictwa z zootechniką i przeprowadzenie naboru na jeden wspólny kierunek. Wspomniane decyzje Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego odebrano w Siedlcach jako *pierwszy krok na drodze likwidacji uczelni*.²¹ Obawy te nie były bezpodstawne: 9 lutego 1983 r. w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego odbyła się narada poświęcona przyszłości WSRP w Siedlcach, na której sformułowano trzy sposoby rozwiązania jej problemów:

- a) likwidację uczelni i utworzenie na jej miejsce oddziałów zamiejscowych UW i SGGW,
- b) utrzymanie uczelni przy likwidacji kierunków najsłabszych w ocenie MNiSzW, tj.: KO, biologii i matematyki,
- c) całkowitą likwidację uczelni.²²

W obronie WSRP wystąpiły wspólnie władze społeczno-polityczne regionu oraz kierownictwo uczelni.²³ Protest ten zakończył się sukcesem, władze cofnęły polecenie zawieszenia rekrutacji na ww. kierunki kształcenia. Przykładem prób ratowania uczelni przed zamknięciem było przyjęcie 4.11.1983 r. przez Senat WSRP nowego statutu uczelni. Ostateczny kres planom likwidacji położyło przyjęcie 13 lutego 1984 r. imienia Georgi Dymitrowa – działacza międzynarodowego ruchu komunistycznego.²⁴ W uroczystości uczestniczyli I Sekretarz KC PZPR, Wojciech Jaruzelski i Przewodniczący Rady Państwa Bułgarii, Todor Żiwkow. Decyzja ta, krytykowana przez część pracowników oraz społeczeństwo siedleckie, pozwoliła na utrzymanie uczelni,²⁵ a także na jej dalszy rozwój. Warto wspomnieć, że 7 stycznia 1993 r. Sejm na wniosek uczelni usunął nazwę komunistycznego patrona.²⁶

Rozwój naukowo-badawczy i organizacyjny

Władze uczelni doskonale zdawały sobie sprawę z jej problemów i starały się w miarę możliwości je rozwiązywać. W 1984 r. ówczesny rektor WSRP, prof. dr. hab. Mieczysław

---

¹⁷ Szersze informacje w: F. Gryciuk, *XX lat...*, s. 62-71; U. Głowacka-Maksymiuk, op. cit., s. 482-483.

¹⁸ Szerzej w: „Głos Niezależnych”, Siedlce 1981, nr 4 i nr 12; M. Andrzejewski, *Wspomnienia strajku studenckiego*, „Głos Akademii Podlaskiej”, Siedlce 2004, nr 1.

¹⁹ Z. Kobyliński, op. cit. s. 120.

²⁰ Ibidem, s. 117.

²¹ Cyt. za: F. Gryciuk, *XX lat...*, s. 72.

²² F. Gryciuk, *XX lat...*, przyp. 15, s. 90.

²³ *Informacja z posiedzenia Senatu WSRP w 1983 r.*, „Verum”, 1983, nr 1, bns.

²⁴ „Dziennik Ustaw”, 1984, nr 10, poz. 39; Zob. też. F. Gryciuk, *XX lat...*, s. 72 oraz *Działalność Uczelni w roku akademickim 1984/85*, Siedlce 1986, s. 1 i n.

²⁵ Szerzej o protestach związanych przeciwko nowemu patronowi w: P. Matusak, *Z dziejów humanistyki siedleckiej*, „Szkice Podlaskie”, 2007, t. 15, s. 107-108.

²⁶ „Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej”, 1993, nr 50, poz. 226.

Foryś, w założeniach na lata 1984-1987 stwierdzał, m.in.: *Przez wiele lat ciągle tworzyliśmy coś nowego, nie mieliśmy czasu na prace jakby od podstaw i na właściwą jej organizację. Narzekamy na siebie nawzajem, najczęściej na swych przełożonych, że jest źle, że czegoś tam brakuje, tymczasem najwyższa pora, abyśmy się zabrali do porządkowania również tylko z pozoru drobnych spraw, a dokuczliwych, jak przepływ informacji, dyscyplina w wykonywaniu obowiązków nauczyciela akademickiego, do których należy nie tylko – jak niektórzy sądzą – prowadzenie zajęć dydaktycznych i ewentualnie badań naukowych, ale również udział w pracy organizacyjnej w Uczelni i praca wychowawcza wśród studentów oraz jej doskonalenie poprzez odpowiedni dobór środków i metod (...) Do tych obowiązków należy również udział w obradach organów koleżeńskich oraz wypracowanie rozważnych, przemyślanych i możliwych do realizacji decyzji.*²⁷

Z perspektywy czasu należy stwierdzić, że zmiany te nie zachwiały działalnością uczelni. Rozpoczął się okres jej dynamicznego rozwoju.

W pierwszym roku istnienia WSRP na 12 kierunkach stacjonarnych i 10 zaocznych (w tym kierunki kontynuowane) studiowało łącznie 2309 osób. Proces dydaktyczny realizowała kadra licząca 190 nauczycieli akademickich, w tym 2 profesorów, 22 docentów i 22 doktorów.²⁸ W 1984 r. WSRP posiadała zaledwie 4 profesorów i 16 docentów a w 1989 – 12 profesorów i 28 docentów.²⁹ Starano się wykształcić własną kadre, od początku kariery naukowej związanej z uczelnią, nie było to jednak sprawą prostą. Pierwszym samodzielnym pracownikiem naukowym WSRP, który w naszej uczelni przeszedł drogę od magistra do doktora habilitowanego, jest obecny rektor Akademii Podlaskiej, prof. zw. dr hab. Antoni Jówko,³⁰ zaś pierwszym, który swój kontakt z uczelnią rozpoczął jako student, a następnie jako jej pracownik osiągnął profesurę, jest prof. zw. dr hab. Bogumił Leszczyński.³¹

W 1989 r. ówczesny rektor WSRP, prof. dr hab. Jan Trętowski, pisał w sprawozdaniu: *Szczególnie niepokojący jest stan kadry na Wydziale Pedagogiki i Kultury Wsi, gdzie zatrudnionych jest 4 docentów. Jedną czwartą stanu pozostałych nauczycieli akademickich stanowią pracownicy dydaktyczni (wykładowcy i starsi wykładowcy) o przeciętnej wieku powyżej 50 lat. Przyczyny takiego stanu rzeczy w dużej mierze spowodowane są ciągłymi zmianami profilu Uczelni w pierwszych latach jej istnienia. Konieczne jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie liczby docentów przez ułatwienie uzyskiwania habilitacji przez osoby posiadające stopień naukowy doktora (staże zagraniczne, urlopy, stypendia) i zwiększenie rekrutacji asystentów stażystów spośród najlepszych absolwentów.*

Na pozostałych wydziałach stan kadry nie budzi większych zastrzeżeń.

*(...) Związki Uczelni z województwem i miastem są wielowątkowe. Należy tu wymienić opracowania i ekspertyzy naukowe, współpracę ze szkołami średnimi i podstawowymi, uczestnictwo pracowników szkoły w MRN i WRN, działalność Rady Społecznej Szkoły.*³²

Powstały nowe kierunki studiów. Rozszerzone zostały formy kształcenia o studia wieczorowe i eksternistyczne, a liczba studiów podyplomowych wzrosła z 2 do 24. Wydawano rocznie kilkadziesiąt książek i kilkaset artykułów i rozpraw. Uzyskano 2 prawa habilitacji i 4 doktoryzowania. Utworzone zostały dzienne studia doktoranckie.³³

Znaczne zmiany przyniosły lata 90., okres sprawowania władzy rektorskiej przez prof. dr hab. Jerzego Marka Chmielewskiego i prof. dr hab. Leśława Szczerbę (dwie kadencje).³⁴ Udało się wówczas uzyskać kilka niezmiernie ważnych uprawnień świadczących o stworzeniu w Siedlcach własnego środowiska naukowego. Wydział Rolniczy uzyskał w 1986 r. prawa doktoryzowania w dziedzinie agronomii, w 1990 r. w dziedzinie zootechniki, w 1998 r. w zakresie biologii, a w 1996 r. uzyskał uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk rolniczych w

²⁷ M. Foryś, *Główne problemy kadencji 1984-1987*, „Verum”, 1984, nr 4, s.

²⁸ Cyt. za: L. Szczerba, T. Woszczyński, *op. cit.*, s. 6.

²⁹ T. Kamiński, *Tradycje kształcenia nauczycieli w Siedlcach*, „Verum” 15/1989, s. 5-18.

³⁰ *Nie wystarczy zostać docentem, trzeba nim jeszcze być... z doc. dr hab. Antonim Jówką rozmawia Henryk Kaczorowski*, „Verum”, 1986, nr 8, s. 40 i n.

³¹ *Skromność w nauce jest niezbędna – z doc. dr hab. Bogumiłem Leszczyńskim rozmawia Henryk Kaczorowski*, „Verum”, 1989, nr 15, s. 39-48.

³² J. Trętowski, *op. cit.*, s. 26.

³³ Szerzej w: *Sprawozdanie Rektora z działalności Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej za okres 1987-1990*, Siedlce 1990, s. 5-7.

³⁴ T. Woszczyński, *Wyższa Szkoła Rolniczo-Pedagogiczna w latach 1988-1999*, [w:] *Od Wyższej Szkoły Nauczycielskiej...*, s. 27-37.

dyscyplinie agronomia.³⁵ W 1998 r. Wydział Chemiczno-Matematyczny uzyskał prawa doktoryzowania w dziedzinie chemii.³⁶

4 lipca 1991 r. Minister Edukacji Narodowej prof. dr hab. Robert Głębocki, na wniosek Senatu WSRP, przekształcił Wydział Pedagogiki i Kultury Wsi i Instytut Nauk Społecznych w Wydział Humanistyczny³⁷. Powstanie, a raczej reaktywowanie Wydziału Humanistycznego było możliwe dzięki współpracy wszystkich środowisk politycznych oraz władz regionu.³⁸ Organizatorem wydziału był dr Franciszek Gryciuk.³⁹ Ogromnym problemem był brak samodzielnej kadry naukowej zatrudnionej na pierwszym etapie. Dlatego też władze uczelni starały się o zatrudnienie nowej samodzielnej kadry. Zwiększenie liczby samodzielnych pracowników naukowych było możliwe m.in. dzięki zatrudnieniu kilkunastu profesorów z likwidowanych instytutów resortowych, m.in. Wojskowego Instytutu Historycznego, Instytutu Humanistycznego Akademii Obrony Narodowej, Akademii Spraw Wewnętrznych oraz Polskiej Akademii Nauk i Akademii Wychowania Fizycznego. Zatrudnienie to spotkało się ze znacznym oporem niektórych pracowników i członków opozycji siedleckiej lat 80. Przybyła wówczas grupa profesorów pozwoliła na powołanie nowych instytutów i kierunków kształcenia. Okazało się, że to brak samodzielnej kadry spowodował w 1992 r. cofnięcie przez MEN uprawnień do prowadzenia studiów magisterskich na kierunku filologia polska, dopiero w 1996 r. udało się je wznowić. Wsparcia władzom uczelni i wydziału udzielił również ówczesny biskup ordynariusz podlaski Jan Mazur. Dzięki jego staraniom do Siedlec przybyło kilku samodzielnych pracowników naukowych z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, m.in. prof. dr hab. Antoni Sułowski i prof. dr hab. Hanna Filipkowska.⁴⁰

W 1989 r. liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych na WSRP wynosiła 331, w tym 12 profesorów, 26 docentów i 110 doktorów, 183 magistrów.⁴¹ W 1990 r. ustawa o szkolnictwie wyższym i ustawa o tytule naukowym i stopniach naukowych zniósła tytuł docenta, wprowadzając tytuł profesora danej uczelni. W 1993 r. liczba pracowników naukowo-dydaktycznych wzrosła do 86 profesorów, 132 doktorów i 208 magistrów.⁴² W 1998 r. w WSRP zatrudnionych było ponad 500 nauczycieli akademickich, w tym 121 profesorów i 164 doktorów. Zajęcia w siedleckiej uczelni prowadziło również 13 profesorów obcokrajowców.⁴³ Należy podkreślić, że w grupie profesorów i adiunktów pojawiła się grupa ludzi młodych, którzy kolejne szczeble naukowego awansu osiągnęli pracując w Siedlcach. Świadczyło to o stałym rozwoju siedleckiej uczelni.

Działalność naukowo-badawcza i dydaktyczna na reaktywowanym po latach Wydziale Humanistycznym prowadzona była w ramach trzech instytutów: Instytutu Historii, Instytutu Pedagogiki, Instytutu Filologii Polskiej oraz w dwóch samodzielnych katedrach: Katedrze Filozofii i Socjologii oraz Katedrze Psychologii.⁴⁴ W 1996 r. w składzie wydziału powstał Instytut Zarządzania, który po czterech latach w 2000 r. został przekształcony w Wydział Zarządzania. Wydział Humanistyczny w szybkim tempie skupił ponad 50 proc. wszystkich studentów oraz około 50 proc. samodzielnych pracowników naukowych. W roku akademickim 1997/1998 studiowało na WSRP 7280 studentów, z tego na Wydział Humanistyczny przypadała ponad połowa tej liczby, tj. 3741 osób.

W okresie istnienia WSRP zwiększyła się znacznie baza lokalowa uczelni, która z 13,5 tys. m² w 1977 r. powierzchni dydaktycznej wzrosła w 1989 r. do 35.550 m², a w 1999 r. do 40 tys. m². W 1990 r. spłonął pawilon dydaktyczny Wydziału Rolniczego, co spowodowało przejściowe problemy z

³⁵ Przemówienie inauguracyjne JM Rektora prof. nzw dr hab. Antoniego Jówki, [w:] 35 lat istnienia uczelni. Jubileuszowa inauguracja roku akademickiego 2003/2004, Siedlce 2003, s. 3; A. Bobryk, B. Stelingowska, *Dzieje najnowsze Siedlec*, [w:] *Siedlce 1448-2007...*, s. 555.

³⁶ A. Jówko, op. cit., s. 41.

³⁷ „Dziennik Urzędowy Ministerstwa Edukacji Narodowej”, 1991, nr 4, poz. 17.

³⁸ Szerzej w: E. Pawłowski, *Wydział Humanistyczny Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach*, „Podlaski Kwartalnik Humanistyczny”, 1999, nr 1, s. 7-25.

³⁹ P. Matusak, *Wydział Humanistyczny Akademii Podlaskiej w Siedlcach 1991-2001*, [w:] *X lat Wydziału Humanistycznego...*, s. 27 i n.

⁴⁰ T. Boruta, P. Matusak, *Instytut Historii w latach 1991-2006*, [w:] *XV-lecie Instytutu Historii Akademii Podlaskiej. Historia- biogramy- bibliografia*, praca zbiorowa pod red. T. Boruty i D. Grzegorzuka, Siedlce 2007, s. 9-10; R. Krawczyk, *Biskup Jan Mazur-Pasterz Kościoła Siedleckiego*, „Szkice Podlaskie”, 2008, nr 16, s. 161.

⁴¹ J. Trętowski, *Problemy funkcjonowania i rozwoju WSRP w Siedlcach*, „Verum”, 1989, nr 15, s. 22.

⁴² A. Mędza, J. Mędza, M. Żuk, *Siedlce w latach przemian gospodarczych i ustrojowych*, [w:] *Siedlce 1448-2007*, praca zbiorowa pod red. E. Kospath-Pawłowskiego, Siedlce 2007, s. 534.

⁴³ *Żaków coraz więcej, z prof. Lesławem Szerzą Rektorem Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej rozmawia A. Bobryk*, „Kurier Siedlecki” nr 39 z 30 września 1998 r., s. 6.

⁴⁴ Szerzej: P. Matusak, *Dziesięć lat humanistyki podlaskiej*, [w:] *Humanistyka w procesie transformacji 1989-2001*, praca zbiorowa pod red. P. Matusaka i R. Dmowskiego, Siedlce 2003, s. 165-173.

powierzchnią dydaktyczną dla studentów tego wydziału.⁴⁵ Wrócono do koncepcji z lat 70. XX wieku o utworzeniu w okolicach ulicy Żytniej miasteczka akademickiego. W 1999 r. poszczególne obiekty uczelni mieściły się w budynkach przy ul. 3 Maja 49 i 54, ul. B. Prusa 12, ul. M. Nowotki 19/21 (obecnie gen. Orlicz-Dreszera), ul. Kazimierzowskiej, ul. E. Wiszniewskiego. Dobrze rozwinięta była baza akademików, w których dokonywano licznych modernizacji: Dom Studenta nr 1 ul. 3 Maja 54, Dom Studenta nr 2 i nr 4 ul. Żytnia 17/3, Dom Studenta nr 3 ul. Bema 1, Hotel Asystenta ul. Żytnia 17/2.

We wrześniu 1992 r. na prośbę Kuratorium Oświaty i Wychowania w Ostrołęce WSRP uruchomiła w tym mieście punkt zamiejscowy dla studentów zaocznych w zakresie nauczania początkowego.⁴⁶

Władze WSRP nawiązywały liczne kontakty z uczelniami zagranicznymi zarówno na wschodzie, jak i zachodzie Europy, m.in. z: Uniwersytetem i Wyższym Instytutem Rolniczym w Pławdiw, Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Poczdamie, Fern Universität w Hagen, Instytutem Pedagogicznym w Brześciu (obecnie Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny w Brześciu), Litewskim Instytutem Kwalifikacji Pedagogów w Wilnie, Instytutem Rolniczym w Kirowie, Wiatskim Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym w Kirowie, Instytutem Silnopiędowej Elektroniki w Tomsku, Instytutem Energetycznych Problemów Fizyki Chemicznej Akademii Nauk ZSRR w Moskwie, Instytutem Ziemijskiego Magnetyzmu Jonosfery i Rozprzestrzeniania Fal w Moskwie, Instytutem Naukowo-Badawczym Fizyki w Sankt Petersburgu, Uniwersytetem Rolniczym w Sankt Petersburgu, Wydziałem Rolniczym Uniwersytetu w Plymouth, Wydziałem Rolnictwa i Ogrodnictwa Politechniki Monachijskiej w Weihenstephan, Uniwersytetem Agrarno-Technicznym w Mińsku, Uniwersytetem Geofizyki w Tbilisi, podpisano również umowę o stażach pracowników na Uniwersytecie Illinois w USA.⁴⁷

Zakupiono dla potrzeb WSRP nową aparaturę łącznie z egzemplarzami unikatowymi i szczególnie cennymi, m.in. dla Instytutu Chemii: spektrofotometr FTIR, zestaw MOLSPIN z oprogramowaniem, spektrofotometr UV VIS Beckman, dermatografy, pulsopolarografy i oscylografy, kalorymetr skaningowy UNIPAN 605, nanosekundowy akcelerator elektronów czy zestaw komory jonizacyjnej SWARM do badania reakcji elektronowych w fazie gazowej. Uczelnia została skomputeryzowana, uzyskała dostęp do sieci NASK i Internet. Obiekty uczelni połączono siecią światłowodową.⁴⁸

Działalność społeczno-polityczna i kulturalna

Uczelnia jako skupisko dużej liczby intelektualistów była miejscem, gdzie prężnie działały liczne organizacje społeczno-polityczne, zarówno oficjalne: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza,⁴⁹ Stronnictwo Demokratyczne (od 27 listopada 1985 r.),⁵⁰ Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego⁵¹ Zjednoczone Stronnictwo Ludowe,⁵² Związek Zawodowy Pracowników WSRP, Związek Nauczycielstwa Polskiego⁵³ jak i opozycyjne, m.in. Ruch Młodej Polski, od 29 października 1980 r.

---

⁴⁵ *Sprawozdanie Rektora z działalności Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach w kadencji 1987-1990*, Siedlce 1990 [druk wewnętrzny], s. 9.

⁴⁶ *Sprawozdanie Rektora prof. dr hab. Jerzego Marka Chmielewskiego z działalności Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach w kadencji 1990-1993*, Siedlce 1993 [druk wewnętrzny], s. 5.

⁴⁷ B. Klocek, *Działalność naukowo-badawcza*, [w:] *Od Wyższej Szkoły Nauczycielskiej...*, s. 81-85.

⁴⁸ A. Jówko, op. cit., s. 40.

⁴⁹ Szersze informacje na temat KU PZPR w: *Skład osobowy Komitetu Uczelnianego PZPR*, „Verum”, 1983, nr 1, bns; T. Woszczyński, *Dwadzieścia lat Uczelnianej Organizacji Partyjnej*, „Verum”, 1989, nr 15, s. 69-75; H. Kaczorowski, *Nadzieja, bolesne rozczarowanie i jeszcze raz nadzieja - kilka refleksji i dokumentów*, „Verum”, 1989, nr 15, s. 138-142 oraz Archiwum Państwowe w Siedlcach, Komitet Uczelniany PZPR w WSRP, sygn. 1082.

⁵⁰ R. Kowalski, H. Sobolewska, *Stronnictwo Demokratyczne w dwudziestoleciu uczelni*, „Verum”, 1989, nr 15, s. 76-83.

⁵¹ AZ AP, PRON, sygn. VII/57.

⁵² AZ AP, Organizacje społeczno-polityczne uczelni, sygn. VII/56.

⁵³ Wykaz organizacji działających na uczelni opracowano na podstawie informacji zamieszczonych w „Verum” z lat 1983-1989 oraz F. Gryciuk, *XX lat...*, s. 86-88.

NSZZ „Solidarność”, która w połowie 1981 r. liczył 221 członków,⁵⁴ i od 11.11.1980 r. Niezależne Zrzeszenie Studentów,⁵⁵ zlikwidowane w stanie wojennym i reaktywowane w 1990 r.⁵⁶

Uczelnia mogła liczyć na wsparcie władz polityczno-administracyjnych regionu – m.in. dzięki działaniom Rady Społecznej WSRP, powołanej w 1986 r.⁵⁷ Do jej zadań, oprócz działań propagandowych zgodnych z wytycznymi partii, należało m.in.:

- organizowanie pomocy dla uczelni w zakresie rozwoju bazy materialnej oraz inspirowanie w tym kierunku zakładów pracy,
- inicjowanie działań organów administracji państwowej, umożliwiających absolwentom WSRP zatrudnienie zgodnie z kwalifikacjami.⁵⁸

Przykładowo w 1988 r. dzięki zabiegom rady przyznano 20 mln zł na komputeryzację i 111 mln zł na budowę Domu Studenta i Instytutu Biologii Stosowanej.⁵⁹

W 1990 r. istniały tu wówczas także inne organizacje młodzieżowe, m.in.: Polski Związek Akademicki, Zrzeszenie Studentów Polskich, Dyskusyjny Klub Filmowy, Zespół Pieśni i Tańca „Zaścianek”, Akademicki Klub Jeździecki „Horpluch”;⁶⁰ Związek Młodzieży Wiejskiej, Ochotniczy Hufiec Pracy, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Harcerski Krąg Instruktorski ZHP.⁶¹ W różnych okresach w WSRP działały liczne studenckie koła naukowe, m.in.: Koło Naukowe Ornitologów, Koło Naukowe Chemików, Koło Naukowe Ekonomistów Rolnictwa, Koło Naukowe Informatyków, Koło Naukowe Dydaktyków Biologii, Koło Naukowe Dydaktyków Matematyki, Koło Naukowe Resocjalizacji, Koło Naukowe Filozofów, Studenckie Koło Naukowe Historyków i wiele innych.⁶²

WSRP prowadziła także działalność kulturalną. L. Szczerba i T. Woszczyński pisali: *To również ośrodek życia kulturalnego, w którym rozwijane są wartości osobowe studentów i który poprzez kadrę i absolwentów staje się czynnikiem kulturotwórczym w mieście, województwie i regionie.*⁶³ Na WSRP powołano Uczelniany Ośrodek Kultury, który rozwinął szeroką działalność w wielu kierunkach artystycznych. W okresie istnienia WSRP prężnie działał Studencki Ośrodek Działań Kulturalnych „Limes” przy ul. Bema 1. W 1993 r. powstał przy ul. 3 Maja 49 nowy klub studencki „peHa”.

W 1976 r. z inicjatywy Andrzeja Meżeryckiego powstał Teatr ES. Wystawił on kilkanaście sztuk teatralnych. Przez kilka lat „Limes” był współorganizatorem Siedleckich Dni Teatru. W ramach UOK działały także Zespół Pieśni i Tańca „Zaścianek”, grupa muzyczna „Marcjanna”, Klub Miłośników Muzyki Elektronicznej i Medytacyjnej, Towarzystwo Radiestetów, Grupa Literacka „Federacja”, Grupa Literacka „Mimoza” i inne.⁶⁴

W uczelni prowadzono także działalność wydawniczą, w Zakładzie Poligrafii drukowano liczne publikacje pracowników m.in.: skrypty, monografie.⁶⁵

Publikowano także kilka legalnych i nielegalnych tytułów prasowych. Legalnie wychodziły: „Biuletyn WSRP” (od 1990 r.), „Więści Akademickie” (od 1993 do 1996)⁶⁶ wraz z dodatkiem „Pismo literackie studentów WSRP w Siedlcach «HUŚTAFKA»” (od 1993 do 1996)⁶⁷, „Verum” (od 1983 do 1989). Niezależne Zrzeszenie Studentów oraz uczelniana Solidarność

⁵⁴ Szersze informacje na temat powstania i działalności NSZZ „Solidarność” w WSRP w Siedlcach, [w:] Z. Kobylński, *Powrót*, „Verum”, 1989, nr 15, s. 99-132.

⁵⁵ AZ AP, NZZ 1980-1981, sygn. VIII/13.

⁵⁶ AZ AP, NZZ 1990, sygn. XXV/2.

⁵⁷ AZ AP, Rada Społeczna Szkoły 1986, sygn. VII/156, Archiwum Państwowe w Siedlcach, Rada Społeczna WSRP, sygn. 1191/0/177.

⁵⁸ *Inauguracyjne posiedzenie Rady Społecznej WSRP*, „Verum”, 1986, nr 8, s. 11-12. Tam też: wykaz wszystkich zadań Rady.

⁵⁹ „Verum”, 1989, nr 14, s. 94.

⁶⁰ P. Kiełbasiński, S. Zieliński, *Akademicki Klub Jeździecki*, „Verum”, 1987, nr 12, s. 40-44.

⁶¹ *Sprawozdanie Rektora z działalności Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej za okres 1987-1990*, Siedlce 1990, s. 11. P. Matusak, *Z dziejów humanistyki siedleckiej*, „Szkice Podlaskie”, 2007, t. 15, s. 101.

⁶² Wykaz studenckich kół naukowych opracowano na podstawie: R. Kowalski, *Studenckie Koła Naukowe*, „Verum”, 1987, nr 12, s. 73-83, zbiorów AZ AP oraz publikacji wymienionych w przypisach w niniejszej publikacji. Najprawdopodobniej nie są to wszystkie koła działające na uczelni.

⁶³ Cyt. za: L. Szczerba, T. Woszczyński, op. cit., s. 9. Szerzej w rozdziale napisanym przez Tadeusza Goca.

⁶⁴ *Z działalności studenckiego teatru Es*, „Verum”, 1983, nr 1, bns, A. Meżerycki, *Miejsce kultury w życiu Uczelni – spojrzenie retrospektywne*, „Verum”, 1984, nr 4, s. 39-49; tenże, *Siedleckie Dni teatru*, „Verum”, 1985, nr 6, s. 28-31; B. Basiuk, *Działalność promocyjna Studenckiego Ośrodka Działań Kulturalnych „Limes” w latach 1977-1999*, „Podlaski Kwartalnik Humanistyczny”, 2000, nr 3-4, s. 77-88.

⁶⁵ Szerzej w rozdziale autorstwa Anny Suprun.

⁶⁶ A. Bobryk, E. Brodacka-Adamowicz, *Integracyjna funkcja prasy uczelnianej na przykładzie „Więści Akademickich”*, [w:] *Prasa podlaska. Studia i materiały*, praca zbiorowa pod red. R. Dmowskiego i A. Kołodziejczyka, t. III, Siedlce 2009, s. 49-60. [w druku]

⁶⁷ Pismo nosiło rzeczywiście tytuł „Huśtafka” pisany przez f.

wydawały natomiast: „Głos Niezależnych” (1980-1981; wznowienie 1990) „Serwis Informacyjny NZS WSRP” (1981); „Solidarność”: pismo NSZZ „Solidarność” przy WSRP w Siedlcach (1980-1981), „Nierzeczywistość” (1981), strajkowy biuletyn informacyjny WSRP w Siedlcach,⁶⁸ „NOS Niezależna Opinia Studentów Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach” (1989-1994) wraz z dodatkami: „Tabakiera czyli ilustrowany dodatek do NOS-a” (1989) i „Do-Nos-iK” (1990); „Biuletyn NZS WSRP Siedlce” (1989 r.). Podczas rekrutacji w 1989 r. ukazała się „Jednodniówka Studencka WSRP” – wydawnictwo Siedleckiego Komitetu Robotniczego Polskiej Partii Socjalistycznej (3.07.1989). Podczas strajku okupacyjnego w maju 1990 roku studenci zrzeszeni w NZS wydali 3 numery pisma o nazwie „Biuletyn Strajkowy”.⁶⁹

Specyfika uczelni

W 1992 r. WSRP, jako pierwsza w skali kraju, podjęła eksperyment polegający na integracyjnym kształceniu osób niepełnosprawnych. Eksperyment rozpoczęty od kształcenia czterech osób niepełnosprawnych rozwinął się w system, a liczba studentów niepełnosprawnych wzrosła do 198 w roku akademickim 1998/99. Była to połowa z ogólnej liczby niepełnosprawnych studiujących wówczas w Polsce.⁷⁰ Do dziś doświadczenia uczelni w tej dziedzinie nauczania są wzorem dla innych placówek akademickich w Polsce.⁷¹ *Idea ta sprowadza się do techniczno-bazowego i kadrowego przygotowania uczelni do kształcenia dużej liczby osób niepełnosprawnych i umożliwienia im zupełnie samodzielnego funkcjonowania w środowisku akademickim. Nie ma natomiast nic wspólnego z obniżaniem dla tych osób poziomu kształcenia czy też stwarzania innych przywilejów. WSRP jest jedyną w Polsce i krajach Europy Środkowo-Wschodniej szkołą wyższą prowadzącą systematyczny nabór na studia i kształcenie osób niepełnosprawnych.*⁷² Dla potrzeb tego typu kształcenia w obiektach dydaktycznych i socjalnych uczelni pod koniec lat 90. XX wieku usunięto liczne bariery architektoniczne. Aby studenci niepełnosprawni mogli bezpiecznie dotrzeć na zajęcia, pomiędzy akademikami a wydziałami kursuje specjalny minibus, który uczelnia otrzymała z PFRON. Dla koordynacji działań związanych z tego typu kształceniem powołano Centrum Kształcenia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.⁷³ Pierwsi niepełnosprawni absolwenci opuścili mury uczelni w roku akademickim 1995/96.⁷⁴ W 1998 r. w uznaniu doświadczeń WSRP w kształceniu niepełnosprawnych odbyło się w jej murach wyjazdowe posiedzenie sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży poświęcone zagadnieniom edukacji i rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Podsumowanie

WSRP była jednym z największych zakładów pracy w mieście, zatrudniała ponad 800 pracowników: kadry naukowej i pracowników administracyjnych. Studiowało w niej na studiach dziennych, wieczorowych i zaocznych ponad 8 tysięcy studentów. W 1995 r. pisano: *budżet szkoły w zdecydowanej większości jest również konsumowany poprzez różne miejskie instytucje, firmy i zakłady pracy. W ten czy inny sposób uczelnia zasila budżet miasta.*⁷⁵

Władze uczelni starały się dopasowywać profil i system kształcenia do aktualnych potrzeb i warunków. W zależności od zapotrzebowania społecznego i oczekiwań mieszkańców regionu otwierano nowe kierunki studiów, np. marketing i zarządzanie, informatykę czy liczne studia podyplomowe.⁷⁶

---

⁶⁸ Pismo to wydawane było później w podziemiu jako: „Nierzeczywistość”, pismo studentów Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej (1983-1984).

⁶⁹ Wykaz publikacji opozycyjnych sporządzono na podstawie opracowania Agnieszki Andrzejewskiej zamieszczonego na stronie <http://www.sws.org.pl/siedlce/index.php?id=prasa>

⁷⁰ B. Luczewska-Matejek, *Gaudeamus to nie wszystko*, „Kurier Siedlecki”, 1998, nr 39, s. 4.

⁷¹ T. Zacharuk, *Funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w roli studenta w WSRP w Siedlcach*, „Szkice Podlaskie”, 1998, nr 6, s. 90-95; L. Szczerba *Droga do integracji*, „Student Niepełnosprawny”, 2000, z. 3, s. 7-15.

⁷² Cyt. za: L. Szczerba, T. Woszczyński, op. cit., s. 7.

⁷³ Szerzej w rozdziale autorstwa Beaty Gulati i Tamary Zacharuk.

⁷⁴ JiC, *Gaudeamus w WSRP, Nadzieja w przyszłości*, „Kurier Siedlecki”, nr 41 1996 r., s. 1.

⁷⁵ Cyt. za: L. Szczerba, T. Woszczyński, op. cit., s. 10.

⁷⁶ A. Bobryk, B. Stelingowska, op. cit., s. 554.

W 1999 r. na studiach dziennych kształcono studentów na następujących kierunkach: biologia, chemia, filologia polska, historia, informatyka, matematyka, pedagogika, rolnictwo, zarządzanie i marketing, zootechnika. Studia wieczorowe przygotowywały zaś specjalistów z zakresu: chemii, filologii polskiej, historii, matematyki, pedagogiki, zarządzania i marketingu. Studia zaoczne działały na kierunkach: biologia, historia, informatyka, matematyka, pedagogika, rolnictwo, zarządzanie i marketing, zootechnika.⁷⁷ Niemal na wszystkich wydziałach utworzono liczne studia podyplomowe. Łącznie w 1999 r. na uczelni kształciło się ok. 8 tys. studentów, w tym blisko 3,5 tys. na studiach stacjonarnych.

Siedlecka uczelnia stała się szkołą wyższą na trwałe związaną z regionem. Ze szkoły o jednolitym profilu pedagogicznym rozwinęła się w uczelnię kształcącą pedagogów, rolników, zootechników, specjalistów w zakresie zarządzania i marketingu, informatyków. Należy zaznaczyć, iż spora grupa osób piastujących obecnie ważne funkcje kierownicze w administracji państwowej i samorządowej regionu, i nie tylko, to wychowankowie lub byli pracownicy naszej uczelni. Nazwiska absolwentów i pracowników spotyka się w parlamencie. Duża część absolwentów WSRP podjęła pracę na terenie regionu siedleckiego.

Do najważniejszych problemów stojących przed władzami WSRP należały trudne warunki lokalowe, dotyczyło to zarówno sal wykładowych, jak i pomieszczeń dla Biblioteki Głównej. Warto zaznaczyć, że w 1997 r. rozpoczęto budowę gmachu dla biblioteki.

W ostatnim 1998/1999 roku akademickim istnienia uczelni pod nazwą WSRP jej schemat organizacyjny był następujący:

Rektor – prof. dr hab. Lesław W. Szczerba

Prorektor ds. nauki – prof. dr hab. Barbara Klocek

Prorektor ds. dydaktyki – dr Andrzej Daniluk

Prorektor ds. organizacyjnych – dr Franciszek Gryciuk

Dyrektor administracyjny – mgr Andrzej Tarasiuk.

Strukturę organizacyjną WSRP tworzyły trzy wydziały:

Wydział Chemiczno-Matematyczny: dziekan prof. dr hab. Antoni Jówko

dr Janusz Chruściel – prodziekan kierunek informatyka

dr Wiesław Grzegorzczak – prodziekan kierunek matematyka

dr Krystyna Oprządek – prodziekan kierunek chemia

• Instytut Chemii – dyrektor: prof. dr hab. Andrzej Rykowski

• Instytut Informatyki – dyrektor: prof. dr hab. inż. Andrzej Barczak

• Instytut Matematyki i Fizyki – dyrektor: prof. dr hab. Michał Ałania

Wydział Humanistyczny: dziekan: prof. dr hab. Edward Pawłowski

dr hab. prof. WSRP, Janina Gardzińska – prodziekan ds. nauki

dr Tamara Zacharuk – prodziekan ds. studiów dziennych i wieczorowych

dr Aldona Grądzka-Tys – prodziekan ds. studiów zaocznych

• Instytut Historii – dyrektor: prof. dr hab. Piotr Matusak

• Instytut Filologii Polskiej – dyrektor: dr hab. prof. WSRP, Antoni Chojnacki

• Instytut Pedagogiki – dyrektor: prof. dr hab. Ryszard Rosa

• Instytut Zarządzania – dyrektor: prof. dr hab. Władysław Ratyński

• Samodzielna Katedra Filozofii i Socjologii – kierownik: prof. dr hab. Józef Jaroń

• Samodzielna Katedra Psychologii – kierownik: prof. dr hab. Mirosław Dyrda

Wydział Rolniczy: dziekan: prof. dr hab. Romualda Jabłońska-Ceglarek

dr Ryszard Kowalski – prodziekan ds. kierunku biologia

dr hab. inż. prof. WSRP, Kazimierz Jankowski – prodziekan ds. kierunku rolnictwo

dr hab. prof. WSRP, Stanisław Kondracki – prodziekan ds. kierunku zootechnika

• Instytut Biologii – dyrektor: prof. dr hab. Anna Stańczykowska-Piotrowska

• Instytut Produkcji Roślinnej – dyrektor: prof. dr hab. Józef Starczewski

• Instytut Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej – dyrektor: prof. dr hab. Wiesław Szeliga

Zwierzętaria – Jadwiga Konkiew

Jednostki samodzielne istniejące w ramach Wydziału Rolniczego

---

⁷⁷ Informator dla kandydatów na studia. Rok akademicki 1999/2000. opr. A. Lewczuk, Siedlce 1999, s. 5-7.

- o Katedra Gleboznawstwa i Chemii Rolniczej – prof. dr hab. Stanisław Kalembasa
- o Katedra Warzywnictwa – prof. zw. dr hab. Romualda Jabłońska-Ceglarek
- o Katedra Szczegółowej Uprawy Roślin – prof. zw. dr hab. Feliks Ceglarek
- o Katedra Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa – prof. dr hab. Jan Fereniec
- o Katedra Mechanizacji Rolnictwa – dr inż. Jan Turowski
- o Katedra Mikrobiologii – prof. dr hab. Kazimierz Bukowski
- o Katedra Morfologii Kręgowców – prof. dr hab. Mieczysław Węgrzyn
- o Katedra Biochemii – prof. dr hab. Bogusław Leszczyński
- o Zakład Agrobiznesu – prof. dr hab. Antoni Kożuch
- o Zakład Fizjologii Zwierząt – prof. dr hab. Barbara Jezierska
- o Zakład Biologii Molekularnej i Biofizyki – prof. dr hab. Antoni Ciepela

Istniały także jednostki o charakterze ogólnouczeniowym, m.in.:

- Biblioteka Główna – dyrektor mgr Maria Niesiołowska, sieć bibliotek wydziałowych: Biblioteka Wydziału Rolniczego, Biblioteka Instytutu Chemii, Czytelnia Wydziału Humanistycznego, Biblioteka Instytutu Historii
- Ośrodek Jeździecki – kierownik mgr Wiesław Augustyniak
- Ośrodek Szkoleniowo-Żeglarski w Ogonkach k. Węgorzewa – administrator mgr Ekspedyt Rzadkowolski
- Centrum Kształcenia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – kierownik mgr Celina Kadej
- Uczelniany Ośrodek Kultury – kierownik mgr Tadeusz Goc
- Ośrodek Zarządzania Siecią Komputerową – p.o. kierownika mgr Artur Krycki
- Studium Wychowania Fizycznego, Sportu i Rehabilitacji – kierownik mgr Dariusz Izdebski
- Studium Języków Obcych – kierownik mgr Aleksandra Gołąbek
- Ośrodek Kultury Matematycznej – kierownik mgr Mirosław Jakubiak
- Wydawnictwo Uczelniane – kierownik mgr Anna Suprun
- Rolniczy Zakład Doświadczalny⁷⁸ – dyrektor dr inż. Henryk Brodowski.

W 1999 r. w wyniku wyborów władz uczelnianych na stanowisko Rektora WSRP został wybrany prof. dr hab. Edward Pawłowski, a prorektorami zostali: prof. dr hab. Antoni Jówko – prorektor ds. nauki, dr hab. prof. WSRP Kazimierz Jankowski – prorektor ds. dydaktyki, dr hab. prof. WSRP Stanisław Kondracki – prorektor ds. organizacyjnych.

Należy zaznaczyć, iż poziom nauki uczelni siedleckiej został należycie doceniony – 10 kwietnia 1999 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął ustawę o przekształceniu z dniem 1 października 1999 r. Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach w Akademię Podlaską,⁷⁹ co podniosło prestiż uczelni poprzez włączenie jej do grona szkół wyższych o pełnych uprawnieniach akademickich.⁸⁰

---

⁷⁸ T. Woszczyński, *Wyższa Szkoła Rolniczo-Pedagogiczna...*, s. 28. Skład osobowy Wyższej Szkoły Rolniczo-Pedagogicznej w Siedlcach. Stan na 1 lutego 1999 w kadencji 1996-1999, bmw. [druk wewnętrzny].

⁷⁹ „Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej”, 1999, nr 45, poz. 438.

⁸⁰ AZ AP, Zmiana nazwy Uczelni z WSRP na AP, sygn. VII/268.